

uni, og eina stóra miðsavn-
ing av valdinum í vinnulív-
inum, uttan at hetta hevur
fingið nakra veruliga polit-
iska viðgerð. Tað er tí ó-
gvuliga umráðandi at gera
greitt, hvørjar tær politisku
grundgevingarnar eru fyr-
i eina dómarráðgeving.

Grundgevingarnar fyr- i dómarráðgevingini

Í tí fyrsta uppskotinum frá
løgtingsins rættarnevnd um
eina dómarráðgeving, tók-
ist tað sum endamálið bert
var at leggja eitt møgulegt
endurgjaldskrav móti Den
Danske Bank og stjórnini í
samband við partabæva-
umbýtið. Grundgevingin
fyrir at krevja eina dóm-
arráðgeving vóru fyrst
og fremst bygðar á juridiskar
smálutir, og kjakið snúði
seg bert um teir teknisku
fyrirumirnar við eina dóm-
arráðgeving.

Men tá lögtingið av-
gjörði, at leikluturin hjá
landsstýrinum og teimum
fyrirverandi leiðslunum og
grannskoðarunum í føy-
oyksu bankunum eisini
skuldi kannast, fekk málið
knappiliga eina heilt aðra
vend. Nú gjørdust føyoy-
skur bankapolitikkur og tey
politisku viðurskiptini mill-
um Føroyar og Danmark
ein partur av kanningar-
setninginum. Hetta gav
nakrar heilt aðrar grund-
gevingar fyrir eina dóm-
arráðgeving, enn tær fyrstu
juridisku petittusurnar.

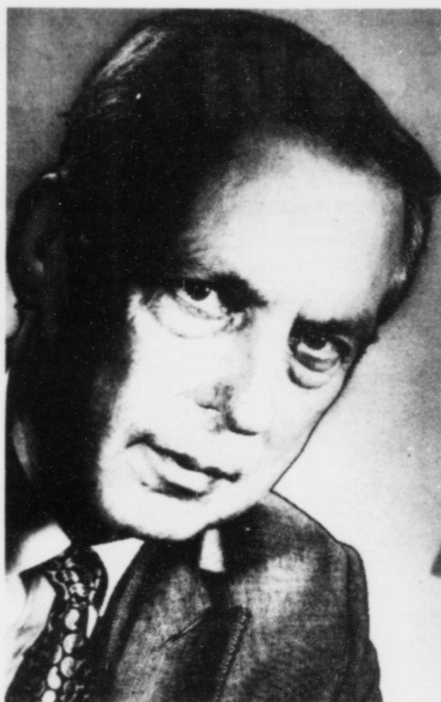
Vit finga nú eina stóðu,
har lögtingið áleggur lands-
stýrinum at biðja ta dónsku
stjórnina um eina dóm-
arráðgeving av einum máli, har
bæði landsstýrið og tann
danska stjórnin eru in-
volveraðar partar í málinum.
Hetta svarar tí! at biðja
tann mistonkta um at reisa
ákæru móti sær sjálvum,
samstundis sum tann mis-
tonkti eisini skal taka stig til
kanningina av sær sjálvum.
Og her ganga tey politisku
áhugamálini hjá dónsku
stjórnin sjálvsagt beint í
móti ynskinum hjá lögting-
inum um dómarráðgeving-
ina.

Grundgevingarnar fyrir
dómarráðgevingini áttu tí
beinanvegin at verðið bygð-
ar á tey politisku viður-
skiftini í málinum:

1. Einasti háttur at fáa eina
óhefta kanning av einum
máli, har tey politisku
áhugamálini hjá Danmark
og Føroyum ganga ímóti
hvørjum øðrum, og har
myndugleikar hjá báðum
partum eru beinleðis in-
volveraðar, er at fáa danskar
hægstarrættardómarar at
standa fyrir kanningini. Her
kundu vit víst til §6 í
Heimastýrslógini, har tað
júst verður víst til danskar
hægstarrættardómarar sum
óheftar konfliktloysarar í ó-
semjum millum ríkispartar-
nar.

2. Ein dómarráðgeving er
tann einasti kanningarhátt-
urin, ið kann skapa trúvirði
í tí føyoyksa samfelagnum
um, at kanningin ikki verður
stýrd av politiskum og
peningaligum áhugamálum
í Føroyum og í Danmark.

3. Ein dómarráðgeving er
tann einasti kanningarhátt-
urin, ið kann trýgja eina

Knud Sørensen skjýtur
upp, at føyoyingar stævna
Den Danske Bank. Man
tað vera klókt at fylgja
ráðunum?

gongd, har alt viðvíkjandi
málinum verður lagt fram
fyrir almenningin.

4. Trúvirðið í eina dóm-
arráðgeving er ein fyntreyt fyrir
seinni at kunna taka po-
litiskar og/ella rettarligar
avleiðingar av tí, sum kemur
fram í málinum.

Tað var sostatt ein bjarna-

tænasta fyrir føyoyingar, at

teir fremstu talsmennir

fyrir dómarráðgevingini

snaraðu øllum tosinum inn á

juridiskar smálutir og tekn-

iskar grundgevingar. Hetta

gav stjórnini møguleika til

at víðgera tað føyoyksa

bankamálið sum eitt vanligt

avgreiðslumál, uttan at taka

stóðu til tey politisku viður-

skiftini millum Føroyar og

Danmark.

Nyrup er síðani komin við

uppskotinum um eina kann-

ingarnevnd, har hann bert

viðger teir teknisku/jurid-

isku spurningarnar. Og

hann bjóðar sær enn tíl at

senda juridiskar serfrøðing-

ar til Føroya, fyrir at greiða

føyoyingum frá teimum

teknisku spurningunum.

Men uppskotið hjá Nyrup

um eina kanningarnevnd

gongur beint ímóti oman-

fyrinevndu grundgevingun-

um fyrir eina dómarráð-

geving: - tey politisku viður-

skiftini verða als ikki um-

rødd

- onki skal leggjast fram

fyrir almenningin (tagnar-

skylda)

- serfrøðingar skulu gera

sínar egnu niðurstøður og

harvið er málið avgreitt

Hetta er heilt greitt ein

roynd at koma tað politiska

vandamálið, sum stríðið við

føyoyingar er vorðið til.

Landsstýrið og lögtingið

eiga tí beinanvegin at leggja

stórsta dentin á ta politisku

álitiskeppuna, sum hevur

tikið seg upp millum ríkis-

partarnar.

Í hesum sambandi eiga

løgting og landsstýri at um-

hugsja møguleikarnar at

venda sær beinleðis til

Hægstarrætt, fyrir at fáa dóm-

arráðgeving inn í málið. Hetta

við tí grundgeving, at málið

snýr seg um sjálvan ríkis-

felagsskapin. Men hetta er

tann allarseinasti møgu-

leikin, og hann skal tí nýtast

við skili. Avleiðingin av

hesum stigi kann gerast ein

sonevnd "forfatningskrise",

og eina slíka hevur Dan-

mark ikki verið úti fyrir síðan

1920. Tí eigur at farast

varisliga fram.

Teir føyoyksu

møguleikarnir

Í løtuni er tað sonnevnd

"Føroyamálið" við at elva

tíl ta álvarsligastu kreppu-

na, sum Nyrup-stjórnin

hevur verið fyrir. Nyrup er

fullgreiddur um, at jättar

hann eina dómarráðgeving,

er vandi fyrir at hann sam-

stundis fremur politiskt

sjálvmorð. Um ein dóm-

arráðgeving kann vísa á, at

Nyrup hevur goymt upp-

lysingar fyrir landsstýrinum,

løgtinginum ella fólka-

tinginum, so noyðist hann

aktivt út í fjölmiðlarnar í

eini roynd at stöðga nega-

tivari umtalu av teirra

leikluti í málinum.

Um vit veruliga ynskja

eina dómarráðgeving og ikki

bert rok og ósing, so er besti

trúfurin hjá føyoyingum at

tryggja sær, at stöðugur rø-

ingur er um málið - bæði í

donskum og føyoyiskum

fjölmiðlum. Um málið

dovnar burtur í fjölmið-

lum verður tað bert til

gagns fyrir dónsku stjórnina.

Men um tann danska stjórn-

in verður sett undir eitt

stöðugt trýst frá fjölmið-

lum, so er væl hugsandi at

teir smærri flokkarnir í

stjórnini broyta stöðu.

Summir limir í samgonguni

eru longu byrjaðir at vingla.

Afturat hesum kunnu vit

nýta altjóða fjölmiðlarnar.

Um útlendska pressan fær

fræin av at:

- Tann danska stjórnin

verjur Den Danske Bank

mótvegis føyoyingum

- Heimastýrslógin reelt er

sett til viks

- Stjórnin hevur beinleðis

heitt á dónsk feløg um at

bjóða seg fram at leita eftir

olju við Føroyar

So er ikki langt til at Dan-

mark kann ákærast fyrir at

føra neo-kolonialistiskan

politik mótvegis Føroyum.

Og er tað nakað danir ræð-

ast, so er tað at verða skjýrdur

kolonialistar.

Vandamálini

Føroyiskir politikarar mugu

gera sær sjálvum greitt at

teir hava skapt eina kreppu

fyrir dónsku stjórnina, sum

kann elva til at hon fellir.

Saman við stjórnini stendur

tann sterkasti danski

figgjarstovnurin, sum har-

umframt hevur nógv tað

stórstu dónsku vinnufyrir-

tøkuna aftanfyrir seg. Hesir

sterku mótpartar eru til-

reiðar at nýta allar mögu-

leikar fyrir at sleppa sær

undan politiskari og figgjar-

ligari ábyrgd.

Av somu orsökum er

undrunarvert at føyoyingar

hava verið samdir so leingi,

hóast danir hava gjørt fleiri

royndir at spjæða partarnar.

Hinvegin er málið vorðið so

álvarsligt í dónsku fjölmið-

lum, at ein veruligur

møguleiki er fyrir, at stjórn

noyðist at slaka.

Sigur stjórnin ja til eina

dómarráðgeving, hava føy-

oyingar ikki vunnið meira

enn fyrri hálvleik. Stjórnin

fer at gera alt til tess at gera

ein kanningarseting, sum

forðar fyrir, at dómarráð

sleppa fram at teimum mest

viðbreknu viðurskiptunum.

Føroyiskir politikarar mugu

tí fyrirgeva seg til enn eitt

stríð við danir um sjálvan

kanningarsetingin. Í eina

slíkari stöðu er tað um-

ráðandi at halda fast um

tann kanningarsetingin,

sum lögtingið longu hevur

sanctykkt - og leggja dentin

á, at leikluturin hjá almennu

myndugleikum í Føroy-

um og í Danmark er altum-

ráðandi at fáa kannaðan.

Hetta er heldur ikki tað

einasta vandamálið. Aðrar

kreftir í Danmark royna at

sleppa undan eina kanning

við at royna at lokka føyoy-

ingar til at leggja sak móti

Den Danske Bank. Seinasta

royndin varð gjørd av sjálv-

um Knud Sørensen, sum í

danska sjónvarpinum

mælti til hetta. Hetta er ein

loysn, sum er nógv verri enn

ein serfrøðinganevnd, tí ta

deitur sambandið millum

almennar myndugleikar og

privatar fyrirkurir púra

burturfrímillum. Og bara tað,

at Knud Sørensen kom við

uppskotinum, skuldi verið

ein nógv góð grundgeving

hjá føyoyingum fyrir ikki at

leggja sak, áðrenn nókur

kanning er gjørd.

Um føyoyingar veruliga

ynska eina dómarráð-

geving, er tað ógvuliga

umráðandi framvegis at standa

saman um hetta krav.

Samstundis er eisini greitt,

at ein dómarráðgeving ikki

loysir nakrar trupulleikar

hjá tí føyoyksa samfelag-

num. Hon kann í besta føri

vísa okkum á nakrar av

trupulleikum - men

loysnirnar mugu vit fram-

vegis sjálvi finna.

Hogni Hoydal
Gestur Hovgaard
Ronnie Thomassen

BÁTA REGULERINGAR

- ★ Kobolt regulering-
ar og káplar
(1/4" gev.)
- ★ Ultraflex regulering-
ar og káplar
(M5 gev.)

Passa til flestu
smáar boksir.
Longdir 8-24 fót.

Vit gera alt vanl.
SMÍÐJUARBEIÐI
& MASKINARB.

- planslipe toppstik. -

SMIDJAN Í GØTU
Tlf. 41089 Fax. 41691

BILLUTIR

útvegast til
FLEST ALLAR
BILAR

Fa. BILLUTIR
Tlf. 21605 Fax. 21666

Hotel Føroyar
Tlf. 17500
Hotellið við útsýningum

**OPIÐ ER
HVØNN
SUNNUDAG**
kl. 12:00-15:00
kl